

A Fővárosi Ítéltábla dr. Borbély Zoltán ügyvéd (címe) által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe.) I. rendű felperesnek és II.rendű felperes neve (II.rendű felperes címe.) II. rendű felperesnek - a Dr. Lakatos Viktor Ügyvédi Iroda (címe., ügyintéző ügyvéd: dr. Lakatos Viktor) által képviselt alperes neve (alperes címe.) alperes ellen személyiségi jog megsértésének megállapítása miatt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2018. március 7. napján meghozott 35.P.21.037/2017/26. számú ítélete ellen az alperes részéről 27. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja és az alperes által az II. rendű felperesnek fizetendő nem vagyoni kártérítés összegét 500.000 (ötszázezer) forintra és a II. rendű felperesnek fizetendő perköltség összegét 30.000 (harmincezer) forintra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 32.500 (harminckétezer-ötszáz) forint, a II. rendű felperesnek 5.000 (ötezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy külön felhívásra fizessen meg a Magyar Államnak 132.600 (százharmincezer-hatszáz) forint kereseti illetéket.

A fennmaradó 214.000 (kétszáztizennégyezer) forint együttes kereseti és fellebbezési illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A per eldöntése szempontjából releváns tényállás szerint az I. rendű felperesnek a II. rendű felperes a fia, az alperes a nagybátyja. Az I. rendű felperes és alperes között a közös tulajdonukat képező ... szám alatti ingatlannal kapcsolatosan évek óta vita van. 2011. május 14-én a felperesek megjelentek ezen ingatlanban bizonyos ingóságok elszállítása céljából. Ennek során az alperes és az I. rendű felperes szóváltásba keveredett, az alperes szidalmazta, fenyegette, majd a bal arcán ököllel és a tarkóján megütötte az I. rendű felperest. Az alperest a jelenlévő II. rendű felperes, ... és ... fékezte meg. Az incidens miatt rendőröket hívtak, majd a távozásukat követően az alperes ismételt kiabálni kezdett, sértegette az I. rendű felperest, majd a keze ügyében lévő rozsdás feszítővassal újra nekitámadt. Az alperes a II. rendű felperes és ... fellépésének eredményeként hagyott fel

magatartásával. Ezen alkalommal a II. rendű felperes kezén horzsolásos sérüléseket szenvedett.

A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság büntetőeljárást folytatott le az alperessel szemben. A beszerzett szakértői vélemény alapján az ügyészség azért nyújtott be, 1 rendbeli folytatólagosan elkövetett súlyos testi sértés büntettének kísérlete miatt vádiratot, mert bár az I. rendű felperest ért sérülések gyógytartama nyolc napon belüli volt, a sérülések anatómiai elhelyezkedése és jellege a keletkezett sérüléseknél súlyosabb sérülések veszélyét is magában hordozták. A bíróság a 2015. március 5-én jogerőssé vált ítéletével az alperest folytatólagosan elkövetett testi sértés büntettének kísérletében bűnösnek mondta ki és 1 évre próbára bocsátotta. Az ügyészi vádképviselőt átvételét megelőző magánvádas büntetőeljárás során a felperest dr. ... ügyvéd képviselte, aki 110.000 forint ügyvédi munkadíjat vett át a képviselőt ellenértékeként az I. rendű felperestől.

Az I. rendű felperes házastársa egy évvel az alperessel történt incidenst megelőzően hunyt el. A felperes évek óta daganatos betegségben szenved, kezelése jelenleg is tart.

Az I. rendű felperes pontosított és a nem vagyoni kártérítés tekintetében leszállított keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy az alperes az I. rendű felperes testi épségéhez, az emberi méltósághoz és a lelki egészséghez fűződő személyiségi jogait megsértette, amely miatt 1.300.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére is kérte kötelezni az alperest. Kérte továbbá, hogy kötelezze a bíróság az alperest 110.000 forint vagyoni kártérítés megfizetésére is, amely a büntetőeljárás során felmerült ügyvédi költsége volt. A II. rendű felperes az emberi méltósága és a lelki egészsége megsértésének megállapítását, valamint az ezzel összefüggésben felmerült 700.000 forint nem vagyoni kára megtérítésére kérte kötelezni az alperest. Hivatkoztak arra, hogy az alperes a büntetőbíróság által is megállapított módon az I. rendű felperes testi épségét, egészségét, becsülethez és emberi méltóságához fűződő személyiségi jogait megsértette, melynek következtében az arc és a koponya zúzódásos sérüléseit is elszenvedte. A II. rendű felperes gyermekként volt kénytelen végignézni az édesanyja bántalmazását, fenyegetését, melynek következtében lelki sérüléseket szenvedett.

Az alperes az I. rendű felperes keresetét a testi épség megsértése vonatkozásában nem vitatta. Egyebekben a kereset elutasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy az I. rendű felperes nyolc napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedett, a II. rendű felperes pedig a nyomozás során úgy nyilatkozott, hogy a támadás nem ellene irányult, csak belehajszolták az eljárásba. A perben beszerzett szakértői véleményekkel összefüggésben hivatkozott arra, hogy nem igazolható egyértelműen az I. rendű felperes tekintetében a bántalmazás, illetőleg a sérülés maradandó hatásokat okozó volta.

Az elsőfokú bíróság a perben beszerzett iratok, a felek nyilatkozatai, illetőleg a szakértői vélemény alapján azt állapította meg, hogy a felperesek keresete megalapozott. Megállapította ezért, hogy az alperes megsértette az I. rendű felperes emberi méltósághoz, testi épséghez és a lelki egészséghez fűződő személyiségi jogát, amikor 2011. május 14. napján szóváltást követően megütötte, majd egy rozsdás feszítővassal újra nekitámadt. Megállapította továbbá, hogy az alperes megsértette a II. rendű felperes emberi méltósághoz és lelki egészséghez fűződő személyiségi jogát, amikor az I. rendű felperest erő bántalmazást végig kellett néznie. Kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű felperesnek 1.300.000 forint, míg a II. rendű felperesnek 700.000 forint nem vagyoni kártérítést, továbbá az I. rendű felperesnek 110.000 forint vagyoni kártérítést. Kötelezte továbbá arra, hogy az I. rendű felperesnek 70.500, míg a II. rendű felperesnek 35.000 forint perköltséget is fizessen meg 15 napon belül. Kötelezte arra, hogy fizessen meg az állam javára külön felhívásra 126.600 forint illetéket, továbbá a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala felhívására 134.096 forint szakértői díjat. Megállapította továbbá, hogy 60.000 forint eljárási

illetéket az állam visel.

Az elsőfokú bíróság elsősorban azt rögzítette, hogy a perben alkalmazandó a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 4. § (2) bekezdésében foglaltak alapján, figyelemmel arra, hogy az alperesnek az I. rendű felperessel szemben elkövetett cselekményével kapcsolatosan bűncselekmény megállapítását jogerősen megállapították az ezzel összefüggésben a felperesek oldalán keletkezett vagyoni és nem vagyoni kár megfizetése felől kellett határoznia. Ismertette a perben alkalmazandó a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 76. §-át. Azt állapította meg, hogy az I. rendű felperes testi épségének és emberi méltóságának sérelme az alperes részbeni elismerése és a jogerős ítéletben foglaltak alapján külön bizonyítás nélkül megállapítható, mert a testi épséget sértő magatartás szükségképpen az emberi méltóságot is sérti. A perben beszerezett szakértői vélemény alapján igazoltnak látta, hogy az I. rendű felperes tényleges és jelentős életminőségbeli változást szenvedett el az alperes által végrehajtott támadással összefüggésben. A szakvélemény alapján ugyanis az állapítható meg, hogy az általa panaszolt lelki reakciók az I. rendű felperes alapszemélyiségéből adódó, az őt ért sérelmek, élettörténeti nehézségek kapcsán kialakult és az elmúlt évek alatt rögzült válaszütemeknek tekinthetők, amelyek kialakulása okozati összefüggésbe hozható többek között az alperes által elkövetett bűncselekménnyel is. Figyelemmel volt arra is, hogy a támadást az I. rendű felperes családtagja követte el, aki az I. rendű felperes személyi körülményeiről daganatos betegségről, férje haláláról tudomással bírt.

A II. rendű felperes esetében köztudomású tényként vette figyelembe, hogy egy gyermek fejlődését hátrányosan érinti, ha végig kell néznie, hogy az édesanyját megtámadják, ökölrel többször megütik, majd a támadás a rendőri fellépést követően nyomban megismétlődik. E körben további bizonyítási eljárás lefolytatását nem tartotta indokoltnak, ezért nem tulajdonított jelentőséget annak a ténynek, hogy a szakértő nem talált olyan hatást a II. rendű felperes esetében, amely jelenleg még kimutatható lenne. Rögzítette, hogy az emberi méltósághoz fűződő személyiségi jog sérelme a II. rendű felperes vonatkozásában is megállapítható, mert az édesanyja ellen irányuló támadás elhárítása során nem vitatottan ő is fellépett az alperessel szemben. Az alperes a II. rendű felperes emberi méltóságát azzal sértette, hogy az édesanyját megtámadta, áttételesen az ő védelmére kényszerítette.

Mindezen körülményeket olyannak ítélte, amelyek a felpereseknek nem vagyoni kárt okoztak. A bizonyítási eljárás adatait mérlegelve arra a következtetésre jutott, hogy a felperesek leszállított keresete az igényelt nem vagyoni kártérítés tekintetében is teljes mértékben megalapozott.

Az I. rendű felperes által érvényesített vagyoni kártérítés vonatkozásában a felperes eredeti keresetéhez csatolt és a dr. ... által kiállított igazolást ítélezése alapjául elfogadta, ezért a Ptk. 339. §-a alapján 110.000 forint vagyoni kártérítés megfizetésére is kötelezte az alperest. Figyelemmel arra, hogy a felperesek teljes egészében pernyertesek lettek a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a perköltség megfizetésére, továbbá a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján az állam által előlegezett szakértői díj, valamint a feljegyzett kereseti illeték megfizetésére abban a részben, amellyel a leszállított kereset volt érintve. A további kereseti illeték viseléséről a felperesek költségmentessége folytán úgy rendelkezett, hogy azt az állam viseli.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést. Elsődlegesen azt kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg és a felperesek keresetét az I. rendű felperest ért testi épség sérelmében megnyilvánuló személyiségi jogsértés megállapításán túlmenően utasítsa el, és az alperes perköltségének megfizetésére kötelezze a felpereseket. Másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte és azt, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú

bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítsa.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a Pp. 4. § (2) bekezdésében foglaltakat. A büntetőbíróság által megállapított tényállás ugyanis a polgári ügyben eljáró bíróságot nem köti, ezért az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás is megalapozatlan, mivel e körben mindössze a felek személyes meghallgatását foganatosította, és elmulasztotta a bizonyítékok értékelését is. Nem tisztázta e körben azt, hogy a tettlegességet megelőző szóváltásban az I. rendű felperesnek milyen szerepe volt. Mindezek miatt az elsőfokú bíróság ítélete érdemben nem bírálható felül.

Nem értett egyet azzal az elsőfokú bírósági megállapítással, hogy a testi épséget sértő magatartás szükségképpen az emberi méltóság sérelmével jár.

Hivatkozott arra is, hogy a jogsértés megállapítása nem eredményez egyúttal jogalapot a nem vagyoni kártérítésre. Az elsőfokú bíróság nem adta indokát annak, hogy a nem vagyoni kártérítés jogalapja és összecszerúsége miből következik. Nem mérlegelte azt sem, hogy a felperesek jelentős késlekedéssel érvényesítették igényüket, amiből a jogsérelem csekély voltára lehet következtetni.

A II. rendű felperes vonatkozásában az elsőfokú bíróság egyáltalán nem vette figyelembe az alperesi védekezést, amely a jogalap vitatására is irányult. A büntetőbíróság ítéletének tényállási részéből hiányzik az az elem, hogy a II. rendű felperes jelen volt a bántalmazás során.

Hivatkozott a szakvéleménynek az I. rendű felperes vonatkozásában tett azon megállapítására, hogy a felperes állapota nem tekinthető véglegesnek, állapota javulhat, ennek eléréséhez a peres eljárás lezárulta is szükséges. E körben utalt arra, hogy maga az I. rendű felperes is késleltette az eljárás befejezését, mivel több ízben sem jelent meg a tárgyalásokon. A nem vagyoni kártérítéssel összefüggésben a II. rendű felperes vonatkozásában is hivatkozott a szakvéleményre, miszerint nem igazolható, hogy a perbeli eset miatt a II. rendű felperes életében, pszichiátriai értelemben, jelentős törés alakult volna ki. E körben az elsőfokú bíróság, álláspontja szerint, alaptalanul hivatkozott köztudomású tényre. Hivatkozott e körben arra, hogy amennyiben a II. rendű felperes vonatkozásában a jogsértés meg is állapítható, nem vagyoni kára nem keletkezett a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján.

Álláspontja szerint a felperesek által igényelt nem vagyoni kártérítés mindenképpen eltúlzott. Utalt e körben eseti döntésre is, illetve kifejtette, hogy az őket ért nem vagyoni hátrány tekintetében a felperesek még csak tanú bizonyítási indítványt sem tettek. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem adta indokát annak sem, hogy a II. rendű felperes esetében mi indokolta, hogy az I. rendű felperesnek megítélt összegnek több mint a fele szükséges a II. rendű felperes esetében nem vagyoni kárpótlásul.

A vagyoni kártérítésre vonatkozó igénnyel kapcsolatosan elévülésre is hivatkozott.

Sérelmezte ezen túlmenően, hogy a szakértő igénybevételevel kapcsolatosan felmerült költségek viselésére az elsőfokú bíróság az alperest kötelezte, figyelemmel a Pp. 80. § (2) bekezdésére és arra, hogy a szakértői bizonyítás a II. rendű felperes vonatkozásában eredménytelen volt.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték. Álláspontjuk szerint az alperesi fellebbezés logikai ellentmondást tartalmaz. Figyelemmel arra, hogy az I. rendű felperes esetében a személyiségi jogsértést a büntetőbíróság ítéletére figyelemmel nem vitatta, ugyanakkor a kereset teljes elutasítását kérte mindkét felperes vonatkozásában. Hivatkozott arra, hogy bár az eljárás az új Ptk. hatálya alatt indult, a bírói gyakorlat már ebben az időben is az új Ptk.-ban megtestesült értelmezés felé haladt, miszerint a jogsértés tényén kívül további hátrány bizonyítása nem szükséges. Álláspontjuk szerint külön bizonyítás nélkül is megállapítható, hogy nem vagyoni kár éri azt, akit testi sérülést okozva bántalmaznak és az is, hogy ugyanilyen hátrány éri azt a gyermeket, akinek szeme láttára vascsővel bántalmazzák az édesanyját. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság jogszerűen látta megalapozottnak a nem vagyoni kártérítés iránti igény jogalapját, az összecszerúségről pedig mérlegeléssel a vonatkozó bírói gyakorlatra figyelemmel döntött.

Hivatkoztak arra, hogy iratellenes a fellebbezés azon megállapítása, hogy az elsőfokú bíróság mindössze átemelte a tényállást a büntetőügyből, mert a felek személyes meghallgatásán túl, szakértői bizonyítást is elrendelt, illetőleg a bizonyítékok között értékelte a felperes által becsatolt, sérülésekről készült fényképfelvételeket is. Álláspontja szerint az a körülmény, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta a tettlegességet megelőző szóváltás körülményeit, a per eldöntése szempontjából lényegtelen. Ezen túlmenően a felperes személyes meghallgatása során e körben az alperes is intézhetett volna kérdést a felperesekhez, amennyiben azt szükségesnek látja. Amennyiben az alperes ezen fellebbezési hivatkozása a felperesi közrehatás figyelembevételére irányul, úgy hivatkozott a Pp. 235. §-ára és arra, hogy e körben az alperes még csak bizonyítási indítványt sem tett.

Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy egy nő vascsővel történő bántalmazása szükségképpen az emberi méltóság megsértésével is jár, hivatkoztak e körben tudományos értekezésre, illetőleg eseti döntésben foglaltakra is. Álláspontjuk szerint a keresetlevélből világosan és egyértelműen kiderül a vagyoni, illetőleg a nem vagyoni kártérítés jogalapja. Igényüket az elévülési időn belül érvényesítették, ezért ezeket a körülményeket a nem vagyoni kártérítés összegének megállapítása során az elsőfokú bíróság megfelelően értékelte. Álláspontjuk szerint az elsőfokú ítélet indokolása is kimerítő volt. Hivatkoztak e körben a szakértői vélemény azon megállapításaira, miszerint az I. rendű felperes az átélt sérelmeket még jelenleg is nagy érzelmi válaszütemeket adva adja elő, és az általa észlelt lelki reakciók az őt ért bántalmazással is összefüggnek. A II. rendű felperes hivatkozott arra, hogy személyes előadása során nyilatkozott arról, miszerint a mai napig hatással vannak rá az események, amikor a közös ingatlant meglátogatja, beszámolt a felé irányuló erőszakos szándékról és édesanyja megvédésének mikéntjéről. Iratellenes ezért a fellebbezés azon megállapítása, hogy a II. rendű alperes egyáltalán nem akarta ezt a pert. Hivatkoztak arra is, hogy az alperesi fellebbezés okszerű bírói mérlegelést támad, miközben a nem vagyoni kár mértéke körében kirívó túlzásra nem hivatkozik. Álláspontjuk szerint az alperes által hivatkozott eseti döntés nem szolgálhat összehasonlítás alapjául, figyelemmel arra, hogy annak során egy gondatlan bűncselekmény volt az ügy tárgya. A szakértői költséggel kapcsolatosan arra hivatkoztak, hogy a bíróság szükségesnek tartotta szakértő kirendelését, amit végső soron az alperes negligens magatartása tett szükségessé. A vélemény mindkét felperes követelésének bizonyítására alkalmas volt, a nem vagyoni kár bekövetkeztének ugyanis nem előfeltétele az, hogy a felpereseknél a poszttraumás stressz kimutatható legyen. A kereset leszállításával kapcsolatosan hivatkoztak a Pp. 81. § rendelkezéseire.

Az alperes fellebbezése az I. rendű felperes vonatkozásában alaptalan, a II. rendű felperessel összefüggésben a nem vagyoni kár összecszerűségére nézve részben alapos.

A másodfokú bíróság az alperes fellebbezésében kifejtettekkel túlnyomó részt nem értett egyet.

Az elévülési kifogás nem volt alapos. Ilyen jellegű védekezést az alperes az elsőfokú eljárás során nem terjesztett elő, ennek azonban a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglaltak alapján - miután nem új tényre vagy bizonyítékra hivatkozott az alperes - nem volt akadálya.

A Ptk. 324. § (1) bekezdése alapján a követelések öt év alatt évülnek el. Azon könnyű testi sértés vétsége miatti magánvádas büntetőeljárásban, amellyel összefüggésben az I. rendű felperes vagyoni kártérítési igényt érvényesített, a felperes 2011. május 25-én adott meghatalmazást dr. ... ügyvédnek. A felperest mint magánvádlót képviselő ügyvéd a munkadíj kifizetéséről szóló igazolást 2015. július 11-én állította ki, a felperes igényét a 2016. május 11-én a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróságon tartott első tárgyaláson pontosított keresetében érvényesítette. Ebből az következik, hogy még a meghatalmazás kelte és kereset benyújtása közötti időben sem telt az öt éves elévülési idő, így az alperesi kifogás nem lehetett alapos.

A másodfokú bíróság megítélése szerint az elsőfokú bíróság az ítéleti döntéshez szükséges tényállást kellő mértékben felderítette. Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy azt többek között a beszerzésre került nyomozati és büntető bírósági iratok alapján állapította meg. Ez azonban azt is jelenti, hogy nem csupán az ítéleti tényállást, hanem az azt megalapozó tanúvallomásokat is figyelembe vette még ha ezek részletei az ítélet tényállási részében nincsenek feltüntetve. Ennek, a Pp. 252. § (2) vagy (3) bekezdése szerinti eljárásjogi kihatása nem volt, figyelemmel arra, hogy az alperes, a felperesektől eltérő tényelőadást az eljárás során nem tett. A nyomozás során kihallgatott tanúk (..., ...) vallomásából pedig megállapítható volt, hogy az alperes a felperest ténylegesen egy alkalommal bántalmazta oly módon, hogy nyolc napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedett, egy alkalommal pedig súlyos testi sértést is vélhetőleg eredményező kísérletet tett az irányába, amikor a korábbi rendőri figyelmeztetés ellenére őt egy vastárggyal kísérelte megütni. A II. rendű felperes mindkét eseménynek részese volt oly módon, hogy mind a két esetben igyekezett édesanyját védelmezni, az alperest a bántalmazásban megakadályozni. A második támadás során kezén sérülések is keletkeztek, amelyeket a nyomozás során becsatolt fényképek is alátámasztottak. A másodfokú bíróság a szükséges mértékben a tényállást kiegészítette a büntetőeljárásban tett vallomások alapján. A kiegészítés a két részcselekmény megfélékezésében való részvételt és a II. rendű felperes enyhe sérülésének megállapítását érintette.

Nem volt alapos az alperes fellebbezése az elsőfokú bíróság által megállapított jogsértések terén sem. Az I. rendű felperes esetében a testi épség megsértése nem volt vitatott. Vitathatatlan, hogy a testi épség az emberi lét egyik alkotóeleme. Az emberi méltóság az ember személyiségét óvó anyajog, melynek egyik kiemelt és alaptörvényi szinten is nevesített része a testi épséghez fűződő jog. Annak megsértése azonban nem minden esetben teszi szükségessé az emberi méltóság megsértésének a megállapítását is. A perbeli esetben azonban az alperes cselekménye, annak lelki tényezőire is figyelemmel az I. rendű felperes személyiségének magját érintő volt, függetlenül attól, hogy a testi behatás enyhe fokú volt. Ennek során arra kellett tekintettel lenni, hogy a felperes cselekvősege az eseményekben passzív volt. Egy jogilag rendezetlen, vitás ingatlanügy kapcsán érte az I. rendű felperest testre ható, erőszakos cselekmény, amelynek elkövetője a tágabb családjához tartozó személy volt. Az alperes fizikálisan erőteljesebb, aki az első bántalmazás során ököllel ütötte meg az I. rendű felperest, második alkalommal egy akár súlyos sérülést is eredményező tárggyal kísérelte meg a bántalmazását. Mindkét esetben kívülálló személyeknek kellett beavatkozni annak érdekében, hogy az alperes felhagyjon erőszakos magatartásával és a felperes gyermeke mind a két esetben tanúja volt. Mindezen körülmények alkalmasak voltak arra, hogy az I. rendű felperest a pusztán testi sérülésnél mélyebben érintő, az ember belső magját elérő sérelem érje, ezért az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a testi épségen túlmenően a lelki egészség és végső soron az emberi méltóság sérelmét is (Ptk. 76. §).

A II. rendű felperes esetében ugyancsak helytállóan foglalt állást az elsőfokú bíróság. Egy kiskorú gyermek a külvilág ingereire fokozottabban reagál. Egy olyan esemény amelynek során az édesanyját valaki fizikailag bántalmazza még közvetlen észlelés hiányában is alkalmas arra, hogy benne megrendülést keltsen. Jelen esetben azonban szükségét érezte a fizikai fellépésnek is az édesanyja védelmében. Az a körülmény, hogy egy ilyen megindító esemény után röviddel, rendőri figyelmeztetés ellenére az a szeme láttára megismétlődik, őt ismételt, tényleges, fizikális beavatkozásra készítette fokozott, az emberi méltóságot is sértő lelki sérelmet okoz. Nem hanyagolható el ennek megítélése során az sem, hogy az alperes a családi hierarchiában felette álló, példamutatásra hivatott családtag.

A helyesen megállapított jogsértések nyomán kért és alkalmazott jogkövetkezményekkel is

egyetértett a másodfokú bíróság. Helytállóan hivatkoztak a felperesek arra, hogy a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja szerinti kártérítési igény megítélése nem feltétlenül szakértői kérdés. Mentális zavar bekövetkezését egyik felperes esetében sem igazolt a szakértői bizonyítás. Az I. rendű felperes esetében azonban a beszerzett szakvélemény alapján megállapítható volt, hogy az események óta eltelt huzamosabb idő ellenére is észlelhetők olyan lelki elváltozások, amelyek az alperesi cselekménnyel összefüggésbe hozhatók. A mentális zavar vagy a poszttraumás szindróma szakértői bizonyossággal való megállapításának hiánya csupán a nem vagyoni kártérítés összecszerúségét és nem jogalapját befolyásolja. A II. rendű felperes esetében sem indokolja ezen kimutathatóság hiánya a nem vagyoni kárigény elutasítását figyelemmel arra, hogy az emberi méltóság megsértése rendszerint együtt jár nem vagyoni hátránnyal.

Hasonló jellegű, a testi, lelki és az emberi méltóság sérelmével együtt járó tettegességgel bekövetkezett jogsértések terén kiemelkedő számú bírói gyakorlat nem áll rendelkezésre. Az a megállapítás azonban megtehető, hogy a személyiségi jogot érintő jogsértések esetében jellemző verbális, vagy a képmást érintő jogsértéseknél súlyosabb jogkövetkezmény alkalmazása indokolt a közvetlenül az emberi testet érő, erőszakos behatás miatt.

A perbeli esetben a felperesek sérelmére családtag követte el a jogsértést anélkül, hogy arra a felperesek bármiféle okot szolgáltatott volna. E körben önmagában az, hogy az alperes és az I. rendű felperes között régebb óta jogi természetű vita áll fenn nem vehető figyelembe. Az ilyen jellegű viták érvrendszerébe ugyanis semmiképpen sem tartozhat bele - még ha esetleg enyhe fokú is, amiről a perbeli esetben nincs szó - a fizikai erőszak. Az alperes több alkalommal, a rendőri beavatkozást figyelmen kívül hagyva, lényegében folytatólagosan követte el a jogsértést, amivel nem saját akaratából hagyott fel. Az I. rendű felperes esetében figyelembe kellett venni azt is, hogy nem sokkal férje elvesztése után érte támadás, ő maga is hosszan tartó, kiújuló megbetegedéssel küzd, mely körülményekről az alperes is rendelkezett tudomással. Mindezekre tekintettel az I. rendű felperes esetében a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal, és az 1.300.000 forint nem vagyoni kártérítést indokoltnak találta.

Arra azonban helyesen hivatkozott az alperes, hogy a két felperest ért jogsérelem eltérő súlyára az elsőfokú bíróság nem fordított kellő figyelmet. A II. rendű felperesnek ugyan 14 évesen kellett többször átélnie az édesanyja fizikai megtámadását, annak megakadályozására fizikálisan is be kellett avatkoznia. Az események hatása azonban ma már csak a helyszínen érzékelhető számára, a támadás nem őt érte. Mindezeket figyelembe véve a másodfokú bíróság megítélése szerint az alperes által a két felperesnek okozott jogsértés arányára tekintettel szükséges volt a II. rendű felperesnek fizetendő nem vagyoni kártérítés leszállítása 500.000 forintra, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

A perköltség viselése tekintetében sem osztotta az alperesi fellebbezésben foglaltakat a másodfokú bíróság. A jogsértés megállapítása tekintetében a felperesek teljes egészében pernyertesek lettek, az I. rendű felperes a kisebb mértékben leszállított nem vagyoni kártérítés tekintetében is. A Pp. 81. § (2) bekezdése szerint, ha a per kártérítésre irányul, vagy egyéb olyan követelés iránt folyik, amelynek összecszerű megállapítása bírói mérlegeléstől függ, az ellenfelet akkor is kötelezni lehet a terhére megállapított marasztalási összegnek megfelelő perköltség megfizetésére, ha a bíróság a követelt összegnél kevesebbet ítélt ugyan meg, de a követelt összeg nem tekinthető nyilvánvalóan túlzottnak.

Az I. rendű felperes által eredetileg követelt 1.500.000 forint nem volt nyilvánvalóan eltúlzott igény, ezért az ő esetében a teljes perköltség viselésére köteles az alperes. A II. rendű felperes esetében, figyelemmel a jogsértés megállapítása miatt figyelembe vehető 600.000 forintos perértékre az elsőfokú bíróságnak az ügyvédi munkadíj megfizetésére vonatkozó rendelkezését nem volt indokolt

megváltoztatni. A szakértői díj a teljes perköltség része, annak megfizetésére ezért az alperes köteles függetlenül attól, hogy melyik felperes nem vagyoni kártérítés iránti igényét mennyiben támasztotta alá, figyelemmel arra is, hogy a jogalapot annak eredményessége nem érintette.

Az illeték megfizetésére vonatkozó rendelkezést a fentiekre tekintettel oly módon állapította meg a másodfokú bíróság, hogy az alperes a 186.600 forint kereseti illetékből 132.000 forint illeték megfizetésére köteles a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés alapján, míg a felperesek költségmentessége folytán további 54.000 forint kereseti illetéket a Magyar Állam visel az IM rendelet 14. § alapján.

A másodfokú eljárásban az ügyvédi munkadíjról Pp. 239. §-nak utaló szabálya alapján a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján döntött a másodfokú bíróság, figyelemmel arra, hogy az I. rendű felperes teljes egészében, a II. rendű felperes nagyobb részben lett pernyertes.

A le nem rótt 160.000 forint fellebbezési illetéket - figyelemmel az alperesnek a másodfokú eljárásban engedélyezett költségmentességére - az IM rendelet 14. § alapján a Magyar Állam viseli.

Budapest, 2018. október 17.

dr. Kisbán Tamás s.k.
a tanács elnöke

dr. Kovaliczky Ágota s.k.
előadó bíró

dr. Istenes Attila s.k.
bíró